

Lidia Pośpiech

"Kompetencje zawodowe nauczycieli przedszkoli i klas I-III szkoły podstawowej : z teorii i praktyki", Gabriela Paprotna, Mysłowice 2006 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (44-45), 159-161

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Recenzja książki: Gabriela Paprotna (red.), Kompetencje zawodowe nauczycieli przedszkoli i klas I–III szkoły podstawowej (z teorii i praktyki)

Mysłowice 2006; Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna imienia Kardynała Augusta Hlonda; ss. 130.

Kompetencje zawodowe oznaczają zdolność wykonywania czynności w zawodzie w sposób zgodny ze standardami wymaganymi do wykonywania danego zadania zawodowego. Pojęcie to obejmuje również zdolność dostosowania umiejętności i wiedzy do nowych sytuacji w ramach obszaru zawodowego i poza zasadniczymi zajęciami. Oznacza ono zatem nabywanie i rozwijanie odpowiednich umiejętności, wiedzy, właściwych postaw i doświadczeń w celu pomyślnego wypełniania funkcji zawodowych.

Wiele wątpliwości wiąże się z odpowiednim przygotowaniem nauczycieli przedszkoli i zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej, którzy mają być rzeczywistymi organizatorami, rzec by można nawet animatorami wszelkich działań dzieci przedszkolnych i szkolnych. Tym większa zatem odpowiedzialność na nich spoczywa, tym większe też jest znaczenie ich przygotowania merytorycznego, metodycznego i dydaktycznego. Kompetencje zawodowe nauczycieli przedszkoli i klas początkowych zadecydują o ofercie wykształcenia, które otrzymają wychowankowie przedszkoli i uczniowie.

Na rynku wydawniczym ukazała się publikacja, która stanowi próbę poszukiwania optymalnej drogi nabywania właściwych kompetencji zawodowych w różnych obszarach działalności wychowawczych i dydaktycznych.

Recenzowany tom składa się z dziesięciu tekstów, w których autorzy rozwinęli różne aspekty kształtowania kompetencji zawodowych nauczycieli przedszkoli i klas początkowych.

W otwierającym tom artykule *Nabywanie kwalifikacji zawodowych przez nauczycieli przedszkoli i klas początkowych w wybranych państwach Unii Europejskiej* Jan Łysek charakteryzuje proces nabywania kwalifikacji zawodowych przez nauczycieli pracujących w przedszkolach i zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej w Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Luksemburgu, Niemczech, Portugalii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Włoszech ze szczególnym zwróceniem uwagi na analizę pojęć: „kwalifikacje zawodowe” i „kompetencje zawodowe” w ich wzajemnych relacjach.

Eugenia Iwona Laska w tekście *O potrzebie rozwijania kompetencji emocjonalnych u studentów edukacji wczesnoszkolnej* sygnalizuje potrzebę rozwijania u kandydatów do zawodu nauczyciela klas początkowych kompetencji emocjo-

nalnych, który to termin analizuje (s. 29–33) i umiejscawia w strukturze kwalifikacji nauczycieli.

Tekst *Problematyka potrzeb dzieci w procesie przygotowania do zawodu nauczyciela przedszkola* Gabrieli Paprotnej odnosi się do kształcenia nauczycieli przedszkoli ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich przygotowanie w zakresie rozpoznawania i zaspokajania potrzeb dzieci. Autorka definiuje pojęcie „potrzeby” według W. Okonia i autorów leksykonu *Pedagogika* B. Milerskiego oraz B. Śliwerskiego. Prezentuje wyniki badań własnych przeprowadzonych wśród studentów, a dotyczących stanu świadomości w zakresie zaspokajania potrzeb dzieci, akcentując, że dla nauczyciela przedszkola rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb jest szczególnie ważnym zadaniem, którego realizacja warunkuje przebieg rozwoju dziecka.

Piotr Kowolik prezentuje temat *Kluczowe kompetencje nauczyciela zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej (zarys tematu)*, opisując sylwetkę nauczyciela klas początkowych o szerokim zakresie kompetencji i próbuje dać na nie odpowiedź w świetle charakterystyki kluczowych kompetencji opracowanych przez Radę Europy i OECD w 2001 roku. Tekst wzbogacony jest schematem obrazującym kompetencje nauczyciela zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej XXI wieku (s. 57).

W drugim artykule *Kompetencje nauczyciela do kształcenia zintegrowanego w zakresie treści ekologicznych* autor precyzuje termin kompetencji: zawodowych, nauczycielskich, komunikacyjnych, cywilizacyjnych i profesjonalnych. Szczególną uwagę skupił na kompetencjach nauczycielskich klas I–III w zakresie treści przyrodniczych i ekologicznych, ukazując drogę dochodzenia do nich od wiedzy poprzez umiejętności, postawy i samokształcenie.

W artykule *Praktyka wdrażania idei konstruktywizmu w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej* Anna Struzik prezentuje wyniki badań, których celem było poznanie stanu nauczycielskiej wiedzy na temat metod i technik wspierających samodzielną naukę uczniów, deklarowanej częstotliwości ich stosowania i rzeczywistego wykorzystywania w praktyce. Analiza materiału faktograficznego zgromadzonego drogą sondażu, techniką ankiety i obserwacji wskazuje na istnienie dysproporcji pomiędzy deklarowaną znajomością metod a ich rzeczywistym wykorzystywaniem do stymulowania refleksyjnego i krytycznego spostrzegania rzeczywistości.

Pelagia Morejko przedmiotem swoich zainteresowań uczyniła *Wiadomości zapamiętane jako jeden z elementów kompetencji matematycznej nauczyciela i ucznia na poziomie klas I–III* – ukazując specyfikę wiedzy i uczenia się treści matematycznych na tle charakterystyki kompetencji stałych, czyli kluczowych.

Tekst *Realizacja programów przedmiotów specjalistycznych na studiach licencjackich* Jana Koniora zawiera uwagi dotyczące specyfiki zajęć matematycznych wraz z ich uwarunkowaniami. Własne doświadczenia nasunęły autorowi refleksje na temat praktycznych rozwiązań w zakresie przygotowania studentów pedagogiki do edukacji matematycznej w przedszkolu i klasach początkowych.

Mirosław Kisiel w opracowaniu *Nauczyciel kształcenia zintegrowanego kompetentny do realizacji zadań edukacji muzycznej w szkole i przedszkolu* uzasad-

nia potrzebę kształcenia muzycznego oraz podaje przykłady ofert edukacyjnych, które mogą być pomocne w procesie nabywania kompetencji muzycznych (zajęcia muzyczno-ruchowe, nauka gry na akompaniującym instrumencie melodyjnym).

Tom zamyka tekst Danuty Mrańskiej *Technologie informacyjne i multimedia w pracy nauczyciela kształcenia zintegrowanego*, w którym autorka określa zadania edukacji, kompetencje informacyjne człowieka, rolę nauczyciela w społeczeństwie informacyjnym. Na tym tle prezentuje standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej, ze szczególnym zastosowaniem tejsze technologii w edukacji zintegrowanej.

Recenzowane opracowanie skierowane jest do studentów – kandydatów do zawodu nauczycielskiego (przedszkole i klasy początkowe) i do czynnych zawodowo nauczycieli. Ponadto zawarte wyniki badań i refleksje natury bardziej teoretycznej mogą być przydatne dyrektorom przedszkoli i szkół podstawowych, pracownikom nadzoru pedagogicznego różnych szczebli i nauczycielom akademickim.

Jest to pozycja współczesna, aktualna i na czasie oraz nowatorska i profesjonalna, zarówno pod względem merytorycznym, ujęcia tematu, jak i sposobu jego prezentacji.

Proponuję Czytelnikom kwartalnika pedagogicznego „NAUCZYCIEL I SZKOŁA” uważnie przestudiować to pod wieloma względami ciekawe opracowanie. Jest to przykład nowoczesnej pod względem strukturalnym i metodologicznym pracy poświęconej kompetencjom zawodowym nauczycieli przedszkoli i klas początkowych.

Praca napisana językiem zrozumiałym jest niezwykle wartościową poznawczo pozycją.